

Archiwum Akt Nowych, zespół: Konsulat RP w Olsztynie, jedn. Raporty prasowe konsulatu z prasy niemieckiej z roku 1929. Sytuacja wewnętrzna w Prusach. Stosunki Niemiec z zagranicą. Sprawy polskie, sygn. 481/1, k. 179 - 181.



INSTYTUT PÓŁNOCNY

im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie



ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
W OLSZTYNIE

działać sal na niemieckie zebrania; wytoczono proces nauczycielom szkół niemieckich o pobieranie pensji z Niemiec. "A przeciw nauczyciele polscy w Niemczech pobierają w po 500 mk. miesięcznie z Polski".

Prześladowania Niemców.

Tydzień przeciwniemiecki nie minął bez śladu. W Bydgoszczy zamknięto "Dom niemiecki" Zuów szereg szynkarzy pozbawiono koncesyj. W Grudziądzu spotkało to właściciela hotelu "pod złotym orłem". We wsi "Walhen" karożmarza Gustawa Schulza. Wydalono z Polski optanta Pallas'a z Liszniewa pow. Kartuzy. Wydalono dyrektora huty Bismaroka - Kallenborna. W Toruniu skierowano 45 dzieci niemieckich do szkół polskich, choć rodzice podali je do szkoły niemieckiej. W Tucholi zamknięto ostatnią szkołę niemiecką. Wytoczono proces byłemu posłowi Gräbe, mu. Wreszcie strzelcy w Toruniu ścigali na ulicach Niemców jak dziką zwierzynę."

Nacj. Osteroder Ztg. / Nr. 233 z 4/X / donosi o wywłaszczeniach na rzecz reformy rolnej własności niemieckiej. "Polska obchodzi w ten sposób umowę likwidacyjną z Rzeszą ! " Dopiero teraz zwraca Skarb Polski kary, ściągnięte z Niemców śląskich w związku z prawem o powszechnym nauczaniu, których zwrot zdecydowała Rada Ligi Narodów 25 września 1929r.

Sprawy Gdańska.

Nota min. Strassburgera do Wys. Kom. Ligi Narodów w Gdańsku w sprawie upośledzenia ludności polskiej, wynosiła niezadowolenie prasy niemieckiej, zgodnie piszącej o "niezgrabnych polskich wykrętach". To polska mniejszość stosuje terror do niemieckiej większości gdańszczyzan !

Oficerowie polscy dopuścili się nowej prowokacji: Sfotografowali się na dworcu w Gdańsku ! Dyrekcja P.K.P. w Gdańsku urządza kursy wojskowe !

Wybory do
Sejmu Gdańskiego
go a polacy.

Nacj. Osteroder Ztg. / Nr. 232 z 3/X / z nieukrywanym zadowoleniem wydrwina polaków gdańskich, którzy nie mogą się ze sobą porozumieć i wystawiają aż 2 listy do sejmu gdańskiego.

Niemcy w Działdowie w związku z Pr. Wach.

Dem. "Generalanzeiger Osterode" / Nr. 242 z 14/X donosi, iż pastor Gettwert z Niborka zainicjował wśród ewangelików tamt. skłedkę na dywan dla świeżo wybudowanego kościoła ewangelickiego w Działdowie, na znak nierozdzielnej łączności bezprawnie odłączonej ziemi działdowskiej z niemiecką macierzą.

Aresztowania w Polsce.

Prasa skwapliwie notuje wszystkie pogłoski i rzeczowe informacje o aresztowaniach posłów opozycyjnych. Już 10 % Sejmu siedzi w więzieniu ! Doniesienia o wykrytym zamachu na Marsz. Piłsudskiego uważa prasa niemiecka za manewr wyborczy.

Zamach na marszałka Piłsudskiego.

Wybory w Rybniku.

Omawiając wynik wyborów komunalnych w Rybniku, nacj. "Osteroder Ztg." / Nr. 232 z 3/X / twierdzi, iż Niemcy utrzymali swój stan posiadania.

Bankructwo Sosnowca.

Centr. "Allerst. Volksblatt" / Nr. 231 z 4/X / powtarza na "Kattowitzer Ztg." wiadomość o bankructwie i licytacji mienia m. Sosnowca.

kpt. Zychon.

Przeniesienie kapitana Zychonia z Gdańska do Warszawy uważa prasa niemiecka za manewr, mający na celu zmniejszenie czynności przeciwnika. Kp. Zychonowi poświęca wiele b. nieżyczliwych uwag.

III Sprawy litewskie

Po pierwszych triumfach z powodu ugody Curtiusa Zambiusa w Genewie, nadeszło szybko rozozarowanie. "Litwa sabotuje układ w sprawie Kłajpedy" - donosi nacj. "Johannisbg. Ztg." / Nr. 236 z 8/X /. Interwencji Sekretariatu Ligi Narodów i formalne, zresztą poło-

181
wiczne ustępstwa litewskie doprowadzają prasę niemiecką do gniewu. "Litwa chce nadal ciemnić Kłajpedę". "Sukcesy" Ciurtiusa. Podanie się do dymisji Zenniusa i odmowa prez. Smetony potraktowała prasa jako chęć zyskania na czasie i wygrania wyborów. Wynik wyborów otrąbiono jako wielki sukces Niemców, jako rodzaj plebiscytu. Pomimo niesłychanego terroru Kłajpeda opowiedziała się za Niemcami i powinna zostać im zwrócona. Dem. "Gen. Anzeiger /Nr. 241 z 13/X / przewiduje, że zwycięstwo Niemców Kłajpedzkich doda otuchy Niemcom w innych krajach.

Niepowodzenia litewskiej polityki zagranicznej i wywołane nim odruchy niezadowolenia w społeczeństwie oraz zwrot sympatji ku Polsce są tematem szeregu korespondencji z Kowna.

Oświadczenie min. Wilejzysa o rozbudowaniu linii kolejowej Talsze- Kretynga i popieraniu rozwoju portu Kłajpedy zostało uznane za krok nieprzyjazny interesom Królewca i Libawy.

Aktualne materiały wysłał Konsulat dwukrotnie do Ministerstwa.

Nacj. "Lycker Ztg." / Nr. 231 z 2/X/ donosi o usunięciu ze służby 5 nauczycieli niemieckich w pow. Szyłokarczma / Heydekrug /. W tym samym numerze donosi o przelocie szeregu samolotów polskich nad terytorjum litewskim. Wymienia konkretnie samolot, widziany nad m. Joniszki w pow. Utana."

IV. Inne państwa.

Estonja. Nacj. "Johannisbg. Ztg." / Nr. 239 z 11/X/ przytacza artykuł z "Rewalsche Ztg." o wzroście fali antyniemieckiej w Estonji pod wpływem polskim. Estonja niema powodu do obawy przed rewizją traktatu wersalskiego, gdyż zawdzię-



INSTYTUT PÓŁNOCNY

im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie



ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
W OLSZTYNIE